

www.opi.gr
www.opi.gr

Ισόγειο 5, 106 82 Αθήνα
τηλ.: 210 8250750 fax: 210 8253732
e-mail: opiorg@otenet.gr
www.opi.gr • www.copyright.org.gr

Ο Υπ. «Τ. ΕΠΕΧΝΥΙΑΠ. ΔΕΧΝΙΟΙΝΕΑΕ. Τ. ΟΔΟΟΧΙΑ
ΑΕΛΟΧ. ΑΕΛΑΧΑΕΝΕΟΧ & ΔΝΙΟΔΕΛΟΙ ΔΙΑΟΙΑ. ΟΕΕΥΙ
ΑΕΕΛΕΥΙΟΙ ΟΟΧ. ΑΕΕΑΑ», e- hip o o a - n c i a o t a i o a n o
o a o t o i o o u 80% a d u o i «Αδην. δάυη. Οίαβι. Δαηέδαηάεάε.ο
ΑίΥδδδδδδ» εάε αδύ 20% αδύ αείέεγδ δυηηδδ.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βασικός οδηγός για την πνευματική ιδιοκτησία

Εισαγωγή

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτά μια ολοένα αυξανόμενη σημασία στη σύγχρονη κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, ενώ συνιστά καθοριστικό παράγοντα για την προώθηση της δημιουργικότητας και του πολιτισμού.

Ο παρών Οδηγός αποτελεί μέρος μιας σειράς ενημερωτικών οδηγιών του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Συνιστά μια πρακτική εισαγωγή στην πνευματική ιδιοκτησία και στα συγγενικά δικαιώματα για τους μη ειδικούς και επεξηγεί σε απλή, κατανοητή γλώσσα τις βασικές αρχές που διέπουν το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας ως ο αρμόδιος φορέας για τα ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ελλάδα μεριμνά για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων καθώς και μεταξύ δικαιούχων και χρηστών προστατευόμενων έργων.

Το έργο «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα για τη Διαχείριση και την Προστασία των Πνευματικών Δικαιωμάτων στην Ελλάδα, e-hipo» έχει ενταχθεί στο Μέτρο 1.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και η υλοποίησή του ξεκίνησε την 1η Φεβρουαρίου 2006. Το έργο είναι συγχρηματοδοτούμενο κατά 80% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 20% από Εθνική Δημόσια Δαπάνη. Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι η συμβολή στην άμβλυνση των ανισοτήτων όσον αφορά στην ανάπτυξη και στο βιοτικό επίπεδο μεταξύ των διαφόρων περιφερειών, η μείωση της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών, η συμβολή στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα, χάρη στη συμμετοχή, στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών καθώς και στην κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση των περιφερειών.

Ειρήνη Σταματούδη, LL.M., Ph.D.
Διευθύντρια Ο.Π.Ι.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.): <http://www.opi.gr>

Ο Ο.Π.Ι. και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα

Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) είναι ο αρμόδιος φορέας για την προστασία των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου εποπτευόμενο από το Υπουργείο Πολιτισμού με σκοπό την προστασία των πνευματικών δημιουργών και των δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων, την εποπτεία των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, την εφαρμογή του νόμου 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των συναφών διεθνών συμβάσεων, τη νομοπαρασκευαστική εργασία σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων και γενικά την εκπροσώπηση της Ελλάδας σε όλους τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, καθώς και στα σχετικά αρμόδια Όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στο πλαίσιο της διαρκούς προσπάθειάς του για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και την ενημέρωση όλων των πιθανών ενδιαφερομένων για όλα τα θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο, ο Ο.Π.Ι. ανέλαβε πρωτοβουλία για την υλοποίηση ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) που θα παρέχει στους πολίτες και τις επιχειρήσεις μια σειρά από ηλεκτρονικές υπηρεσίες πραγματικής προστιθέμενης αξίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- ηλεκτρονική ενημέρωση τόσο για το ευρύ κοινό όσο και για ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος (για παράδειγμα τους νομικούς)
- κωδικοποίηση και τεκμηρίωση πάσης φύσεως υλικού σχετικού με την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- ηλεκτρονική συνεργασία όλων των φορέων που ασχολούνται με τον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων
- αμφίδρομη ηλεκτρονική επικοινωνία με πολίτες, επιχειρήσεις, οργανισμούς για όλα τα θέματα που σχετίζονται με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων στη χώρα μας (για παράδειγμα ηλεκτρονική

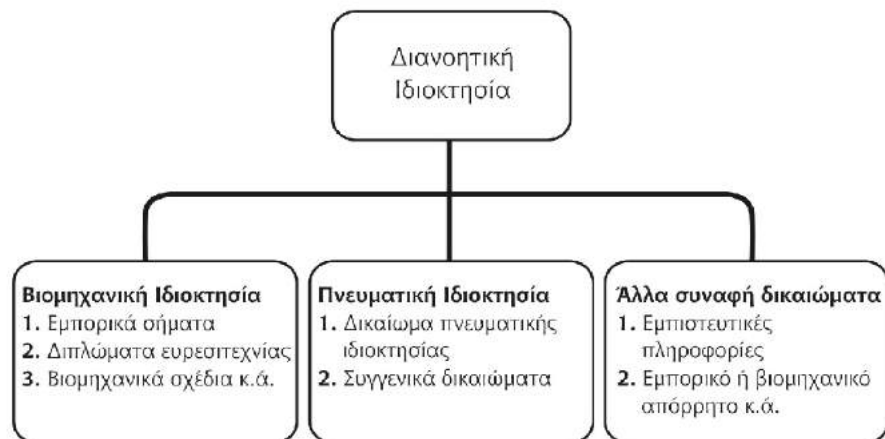
υποβολή αιτήματος για παροχή πληροφοριών, ηλεκτρονική υποβολή αιτήματος για συμμετοχή σε ηλεκτρονική ή μη διαδικασία επίλυσης διαφοράς μεταξύ δικαιούχων και χρηστών, ηλεκτρονικές δημοσκοπήσεις, διαδικτυακούς τόπους συζητήσεων κοκ)

- εκπαίδευση στο θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας με χρήση ηλεκτρονικών μέσων
- διαλειτουργικότητα με άλλα υφιστάμενα συστήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο του έργου με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των νόμων και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων στη χώρα μας.

Διανοητική ιδιοκτησία

Στη διανοητική ιδιοκτησία περιλαμβάνεται η πνευματική ιδιοκτησία και η βιομηχανική ιδιοκτησία. Βασική τους διάκριση, εκτός από το αντικείμενο προστασίας τους, είναι το γεγονός πως στη βιομηχανική ιδιοκτησία μπορούν να προστατευθούν οι ιδέες, που παίρνουν τη μορφή νέων λύσεων σε τεχνικά προβλήματα, εφόσον είναι βιομηχανικά εφαρμόσιμες. Στην πνευματική ιδιοκτησία οι ιδέες δεν προστατεύονται, παρά μόνο η έκφρασή τους, η συγκεκριμένη τους μορφή, δηλαδή το έργο.

Ο όρος διανοητική ιδιοκτησία αναφέρεται γενικά σε όλα τα δημιουργήματα του ανθρώπινου πνεύματος (της διανοίας). Τα προϊόντα αυτά της διανοίας προστατεύονται μέσω του δίκαιου της διανοητικής ιδιοκτησίας, το οποίο

αναγνωρίζει στους δημιουργούς των έργων αυτών δικαιώματα ιδιοκτησίας.

Για περισσότερες σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

Ο Ο.Π.Ι. είναι ο αρμόδιος φορέας στην Ελλάδα για τον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας, ενώ για τη βιομηχανική ιδιοκτησία αρμόδιο είναι αφενός για την προστασία των εμπορικών σημάτων το Υπουργείο Ανάπτυξης και συγκεκριμένα η Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και για τα διπλώματα ευρεσιτεχνιών και τα βιομηχανικά σχέδια ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.

Τί είναι πνευματική ιδιοκτησία;

Πνευματική ιδιοκτησία ονομάζεται το δικαίωμα που έχει ο δημιουργός ενός έργου του πνεύματος πάνω σε αυτό, δηλαδή το δικαίωμα που του δίνει τη δυνατότητα να ελέγχει τη χρήση του έργου του. Πνευματική ιδιοκτησία ονομάζουμε επίσης το σύνολο των κανόνων, που ρυθμίζουν το δικαίωμα αυτό και που αποσκοπεί στην προστασία:

- των δημιουργών και
- των δικαιούχων των συγγενικών δικαιωμάτων

Βασικός νόμος που διέπει το δικαίο της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ο ν. 2121/1993 για την «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και άλλα πολιτιστικά θέματα» (ΦΕΚ Α΄ 25/1993), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Γιατί αλήθεια θα πρέπει να υπάρχει προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας και να μην μπορεί καθένας να χρησιμοποιεί ελεύθερα όλα τα πνευματικά έργα, χωρίς να παίρνει την άδεια από αυτούς που τα δημιούργησαν;

Η πνευματική ιδιοκτησία είναι πολύ σημαντική για την ανθρώπινη δημιουργικότητα, γιατί εξασφαλίζει την επιβίωση των δημιουργών και συνεπώς τους δίνει κίνητρα για περαιτέρω δημιουργία. Επίσης τους προσφέρει αναγνώριση και σεβασμό. Η πνευματική ιδιοκτησία τους παρέχει τα μέσα και τον τρόπο να αξιοποιήσουν τα έργα τους χωρίς εξαρτήσεις από τρίτους, καθιστώντας τους δημιουργούς σε πολλές περιπτώσεις ένα ανεξάρτητο επάγγελμα. Με άλλα λόγια τους παρέχει ένα μονοπώλιο στη συγκεκριμένη δημιουργική τους έκφραση. Αυτό συντελεί τελικά στη δημιουργία και στην απόλαυση περισσότερων πολιτιστικών αγαθών σε όλο τον κόσμο.

Τί ακριβώς όμως προστατεύεται από την πνευματική ιδιοκτησία;

Οποιαδήποτε δημιουργεί κανείς χρησιμοποιώντας το πνεύμα του και πιο συγκεκριμένα κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή. Έργα θεωρούνται ιδίως:

- τα **γραπτά** έργα (μυθιστορήματα, χρονογραφήματα, ποιήματα, παραμύθια, σενάρια, στίχοι τραγουδιών, επιστημονικά συγγράμματα κ.ά.),

- τα **προφορικά κείμενα** (π.χ. διαλέξεις, κηρύγματα κ.ά.),
- οι **μουσικές συνθέσεις**,
- τα **θεατρικά έργα**,
- οι **χορογραφίες** και οι **παντομίμες**,
- τα **οπτικοακουστικά έργα** (ταινίες, ντοκιμαντέρ, βιντεοκλίπ, κινούμενα σχέδια κ.ά.),
- τα έργα των **εικαστικών** αλλά και των **εφαρμοσμένων τεχνών** (σχέδια, πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, χαρακτικά, λιθογραφίες, σχέδια κοσμημάτων και επίπλων, κούκλες, οι δημιουργίες μόδας κ.ά.),
- τα **αρχιτεκτονικά έργα**,
- οι **φωτογραφίες**,
- οι **εικονογραφήσεις**,
- οι **χάρτες**,
- τα **τρισιδιάστατα έργα**, που αναφέρονται στη **γεωγραφία**, την **τοπογραφία**, την **αρχιτεκτονική**,
- οι **μεταφράσεις**,
- οι **διασκευές**, όπως για παράδειγμα η διασκευή ενός κλασικού θεατρικού έργου για να παρουσιαστεί σε παιδικό θέατρο,
- οι **προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης**,
- οι **συλλογές έργων ή συλλογές εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων**, όπως οι εγκυκλοπαίδειες, οι ανθολογίες κ.ά.,
- οι **βάσεις δεδομένων**, όπως για παράδειγμα μια ψηφιακή εφημερίδα στο διαδίκτυο και τα **προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών (η/υ)**.

Για να υπάρχει συνεπώς προστασία από το δικαίο της πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να υπάρχει έργο, κάτι χειροποίητό· οι ιδέες ως ιδέες δεν προστατεύονται, καθώς στόχος είναι να διασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των ιδεών για την προώθηση της εξέλιξης και της προόδου και να προστατευθεί μόνον η συγκεκριμένη μορφοποίηση αυτών. Για παράδειγμα, η ιδέα μελοποίησης κάποιων παραδοσιακών μύθων δεν προστατεύεται. Η συγκεκριμένη όμως μελοποίηση αυτών των μύθων αποτελεί αντικείμενο δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Ακόμη και μια επιχειρηματική ιδέα, όσο καινοτόμος και προσοδοφόρα και αν είναι, δεν μπορεί να αποτελέσει έργο και να προστατευθεί βάσει της πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως για παράδειγμα ένας καινούριος τρόπος διαφήμισης σε ανελκυστήρες ή σε πόρτες ταξί ή η διανομή κατ' οίκον διατητητικού φαγητού.

Τι άλλο όμως **δεν προστατεύεται** από την πνευματική ιδιοκτησία εκτός από

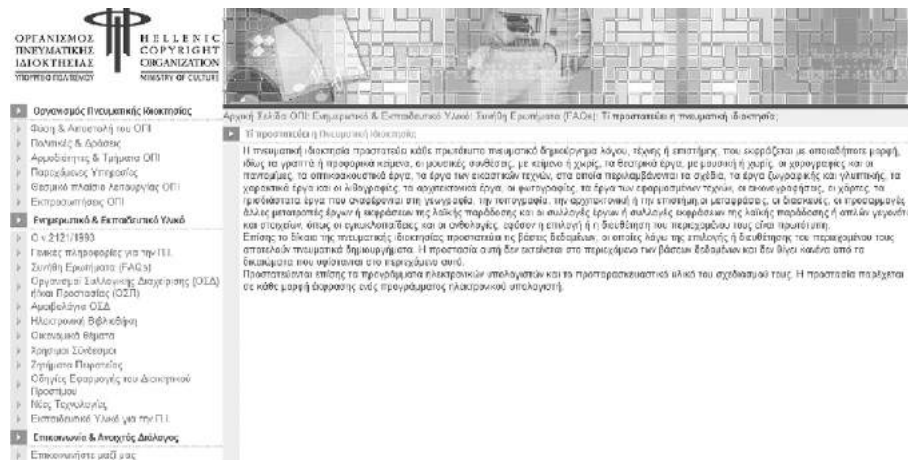
τις ιδέες και τα μη πρωτότυπα έργα:

Δεν προστατεύονται:

- οι **νόμοι**,
- οι **δικαστικές αποφάσεις**,
- τα **διοικητικά έγγραφα**,
- οι **εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης** (π.χ. παραδοσιακά ποιήματα και τραγούδια, γνωμικά, παροιμίες και δημοτικοί χοροί),
- οι **ειδήσεις** και τα **απλά γεγονότα**,
- οι **μαθηματικοί τύποι**,
- οι **διαδικασίες** και οι **μέθοδοι**,
- τα έργα των οποίων η **προστασία της διάρκειας της πνευματικής ιδιοκτησίας έχει λήξει**.

Όλα αυτά δεν προστατεύονται αυτοτελώς, αν όμως υποστούν μια επεξεργασία, αν υπάρχει δηλαδή μια διασκευή κάποιων παραδοσιακών τραγουδιών, αυτή η διασκευή μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή αν υπάρχει μια συλλογή νόμων, η συλλογή ως τέτοια μπορεί να προστατευθεί.

Για περισσότερες σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

και

Σημαντική επισήμανση:

Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας πάνω σε ένα πνευματικό έργο υφίσταται **ανεξάρτητα από την αισθητική ή καλλιτεχνική αξία του έργου ακόμη και ανεξάρτητα από τον παράνομο ή ανήθικο χαρακτήρα του**. Συνεπώς ακόμα και έργα αμφιβόλου αισθητικής, έργα πορνογραφικού περιεχομένου ή ακόμα και τα graffiti στους τοίχους μπορούν να προστατευθούν από το δικαίο της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Διάρκεια του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

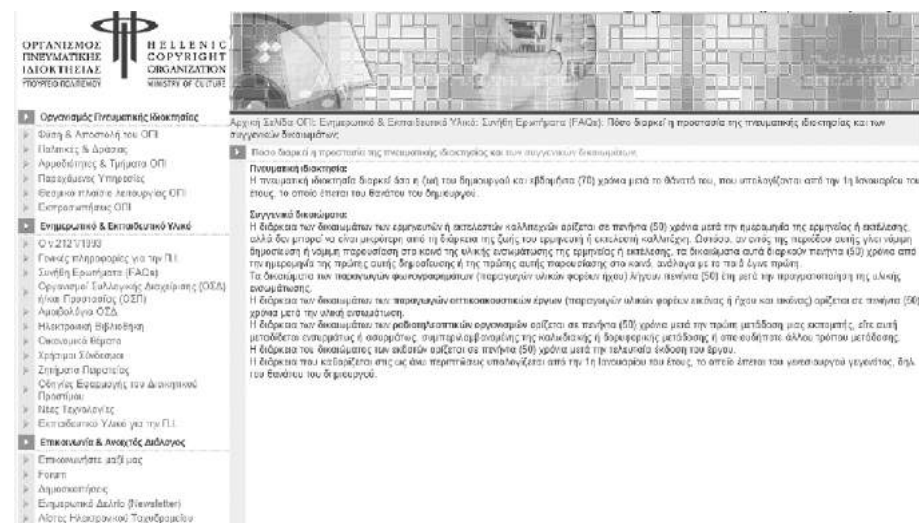
Η προστασία αυτή της πνευματικής ιδιοκτησίας, τόσο του περιουσιακού όσο και του ηθικού δικαιώματος, δεν κρατάει για πάντα: εβδομήντα (70) χρόνια μετά το θάνατο του δημιουργού το έργο είναι πια κοινό σε όλους και καθένας είναι ελεύθερος να το χρησιμοποιεί, χωρίς να ζητάει άδεια. Ωστόσο μετά τη λήξη της προστασίας το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού, καθίσταται αρμόδιο για την άσκηση των ηθικών εξουσιών της αναγνώρισης της πατρότητας και της διατήρησης της ακεραιότητας σε έργο, που έχει περιέλθει στην κοινή περιουσία. Ο σκοπός αυτής της ρύθμισης είναι η αποτροπή της αλλοίωσης του εθνικού πολιτισμού, ιδίως όσον αφορά έργα υψηλού πολιτιστικού

χαρακτήρα.

Η διάρκεια των συγγενικών δικαιωμάτων ορίζεται σε πενήντα (50) χρόνια με αφετηρία κάποια επιχειρησιακά σημεία της παραγωγής ή της διάθεσης του έργου.

Συνεπώς μετά το θάνατο του δημιουργού οι κληρονόμοι του ασκούν τόσο το περιουσιακό όσο και το ηθικό δικαίωμά του. Το περιορισμένο χρονικό διάστημα λειτουργεί συμβιβαστικά ανάμεσα στα συμφέροντα των δημιουργών και των δικαιοδόχων του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων να επωφεληθούν από την εκμετάλλευση του έργου τους και στα συμφέροντα της ολότητας να έχει πρόσβαση στα έργα αυτά.

Για τις σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

«Κατοχρώνεται» το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας αποκτάται χωρίς διατυπώσεις. Η προστασία του έργου με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι αυτόματη με τη δημιουργία του, χωρίς να υπάρχει ανάγκη κατοχύρωσης. Συνεπώς δεν απαιτούνται τυπικές διαδικασίες για να αποκτήσει ο δημιουργός δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Από τη στιγμή που κάποιος δημιουργεί ένα έργο, απολαμβάνει αυτόματα όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την πνευματική

ιδιοκτησία.

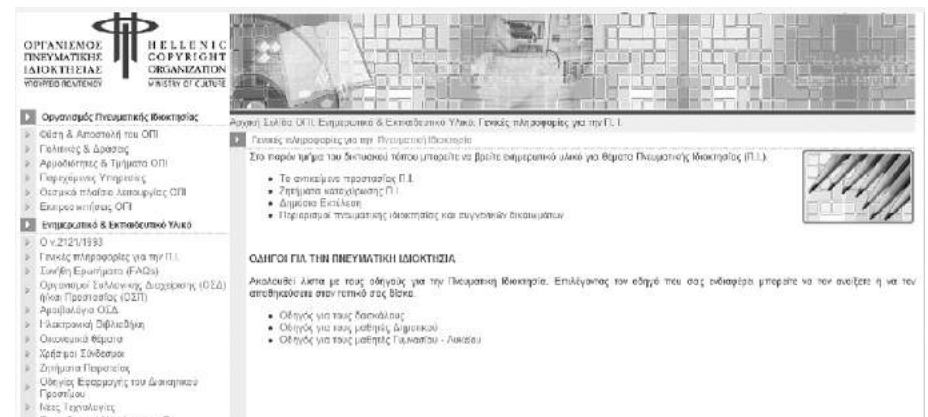
Αυτή όμως η απουσία τυπικών διαδικασιών οδηγεί σε ορισμένες πρακτικές δυσκολίες και συγκεκριμένα στη δυσκολία εύρεσης αποδείξεων.

Αυτό που ακολουθείται στην πράξη για να υφίσταται ένα τεκμήριο, μια απόδειξη στα χέρια του δημιουργού, είναι η εφαρμογή δύο τακτικών. Η πρώτη είναι να απευθυνθεί κάποιος σε συμβολαιογράφο και να πραγματοποιήσει μια πράξη κατάθεσης του έργου. Εναλλακτικά συστήνεται η αποστολή μιας συστημένης επιστολής στον εαυτό του και η διατήρηση του φακέλου κλειστού, μέχρις ότου -και εφόσον βέβαια- δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα, οπότε και θα ανοιχθεί ο φάκελος στο δικαστήριο από το δικαστή, ο οποίος και θα βεβαιώσει το περιεχόμενο του φακέλου. Και οι δύο αυτές τακτικές, οι οποίες δεν απορρέουν από το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, δημιουργούν ένα μαχητό τεκμήριο υπέρ αυτού που προβαίνει σε μια από αυτές, το οποίο επιδέχεται ανταπόδειξη αλλά προσφέρεται για την εξασφάλιση του δημιουργού.

Η υποχρέωση κατάθεσης κάθε είδους εντύπων στην Εθνική Βιβλιοθήκη δεν έχει καμία σχέση με «κατοχύρωση» πνευματικής ιδιοκτησίας. Εξυπηρετεί κυρίως σκοπούς ενίσχυσης και συγκέντρωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επίσης, η προσθήκη του σήματος © στα έργα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι αδιάφορη για τη γένεση του δικαιώματος και δεν προσθέτει, ούτε αφαιρεί τίποτα αναφορικά με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Συνεπώς, η ένδειξη © δεν είναι υποχρεωτική για την απόλαυση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Για περισσότερες σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

ΚΑΙ

Ποιός είναι δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας;

Σύμφωνα με τα προηγούμενα, η πνευματική ιδιοκτησία υπάρχει από τη στιγμή που κάποιος θα δημιουργήσει το έργο, όποια μορφή και αν έχει αυτό. Η ολοκλήρωση του έργου είναι αδιάφορη για το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας. Μόνον όμως ο δημιουργός, δηλαδή το φυσικό πρόσωπο που δημιούργησε το έργο, είναι ο δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και μπορεί να επικαλείται την προστασία του. Τις περισσότερες φορές είναι εύκολο να αναγνωρισθεί ο δημιουργός, καθώς αναφέρεται το όνομά του πάνω στο έργο, όπως για παράδειγμα σε ένα βιβλίο αναφέρεται ο συγγραφέας του στο εξώφυλλο ή σε έναν πίνακα ο ζωγράφος βάζει την υπογραφή του. Νομικά πρόσωπα μπορούν να αποκτήσουν το περιουσιακό δικαίωμα μόνο κατόπιν μεταβίβασης του δικαιώματος σε αυτά από το δημιουργό και όχι πρωτογενώς.

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις, όπου για να δημιουργηθεί ένα έργο υπάρχει η συνεργασία περισσότερων, καθένας από τους οποίους συνεισφέρει δημιουργικά. Ανάλογα με τον τρόπο που συνέπραξαν τα φυσικά πρόσωπα δημιουργούνται έργα συνεργασίας, συλλογικά ή σύνθετα έργα.

Στα έργα συνεργασίας δύο ή περισσότεροι δημιουργοί συμπράττουν για τη δημιουργία του ίδιου έργου, στο οποίο τελικά είναι και συνδικαιούχοι κατά ίσα μέρη, εκτός αν συμφωνήθηκε κάτι άλλο.

Αν περισσότεροι δημιουργοί συνεισφέρουν τις αυτοτελείς συμβολές τους προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ενιαίο έργο, υπό τη διεύθυνση και το

συντονισμό ενός προσώπου, τότε δημιουργείται ένα συλλογικό έργο, π.χ. οι διάφορες συλλογές. Στο συλλογικό έργο δικαιούχος είναι αυτός που το διευθύνει και το συντονίζει, ενώ ο καθένας από τους δημιουργούς είναι δικαιούχος για την αυτοτελή συμβολή του, εφόσον μπορεί να γίνει αντικείμενο χωριστής εκμετάλλευσης.

Τέλος, σύνθετο έργο έχουμε και όταν αυτό αποτελείται από έργα που έχουν δημιουργηθεί χωριστά, π.χ. το τραγούδι, που αποτελείται από τη μουσική σύνθεση και το στίχο. Στο σύνθετο έργο οι δημιουργοί των επιμέρους τμημάτων είναι ταυτόχρονα συνδικαιούχοι επί του κοινού συνθέτου και ο καθένας ξεχωριστός δικαιούχος των δικαιωμάτων επί της αυτοτελούς συμβολής του, εφόσον είναι δεκτική χωριστής εκμετάλλευσης.

Τί περιλαμβάνει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

Η ουσία του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως και κάθε δικαιώματος, είναι πως ο δικαιούχος του έχει τον πλήρη έλεγχο επί του έργου του. Συνεπώς μπορεί αφενός να το χρησιμοποιήσει όπως θέλει και αφετέρου μπορεί να εμποδίσει οποιονδήποτε τρίτο να προβεί σε οποιαδήποτε χρήση του έργου του, χωρίς την άδειά του. Αυτό συνεπάγεται τόσο οικονομικές όσο ηθικές ωφέλειες για το δημιουργό. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια πως το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ασκείται χωρίς όρια και χωρίς να ληφθούν υπόψη τα αναγνωρισμένα νόμιμα δικαιώματα και τα συμφέροντα των χρηστών των έργων και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.

Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνει δύο κατηγορίες δικαιωμάτων: το περιουσιακό και το ηθικό δικαίωμα.

Το **περιουσιακό δικαίωμα** δίνει τη δυνατότητα στο δημιουργό να επωφεληθεί οικονομικά από την εκμετάλλευση του έργου του.

Τί εξουσίες περιλαμβάνει το περιουσιακό δικαίωμα;

1. Την εξουσία **εγγραφής** του έργου, το δικαίωμα δηλαδή για την πρώτη ενσωμάτωση του έργου πάνω σε υλικό φορέα, που αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση και βάση για την περαιτέρω αναπαραγωγή του (το δικαίωμα να εγγραφεί μια μουσική σύνθεση σε έναν υλικό φορέα, π.χ. σε ένα cd).
2. Την εξουσία **αναπαραγωγής** του έργου, δηλαδή την παραγωγή ενός ή περισσότερων αντιτύπων του (φωτοτυπίες, cd, αντιγραφή ζωγραφικών έργων, η φόρτωση (uploading), το κατέβασμα (downloading) έργων σε έναν

διαμεσολαβητή (server) στο διαδίκτυο και η αποθήκευση του έργου στον υπολογιστή του χρήστη).

3. Την εξουσία **δημιουργίας παράγωγου** έργου, δηλαδή τη μετάφρασή του, τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλη μετατροπή του, που αναφέρεται μόνο στη δημόσια χρήση του έργου. Συνεπώς αν κάποιος μεταφράσει για ιδιωτική του χρήση ένα έργο, δεν χρειάζεται την άδεια του δημιουργού.

4. Την εξουσία **διανομής** του πρωτότυπου έργου, που αφορά τη θέση σε κυκλοφορία ήδη αναπαραχθέντων αντιτύπων, η οποία όμως αφορά μόνο στην πρώτη διανομή του έργου.

5. Την εξουσία **εισαγωγής αντιτύπων του έργου που παρήχθησαν στο εξωτερικό**.

6. Την εξουσία **εκμίσθωσης και δημόσιου δανεισμού** του έργου. Η αγορά αντιτύπου ενός έργου δεν δίνει το δικαίωμα στον κάτοχο να το εκμισθώνει ή και να το δανείζει δημόσια χωρίς την άδεια του δημιουργού. Έτσι τα καταστήματα που μισθώνουν ταινίες (video clubs) για να προβούν στην εκμίσθωση μιας ταινίας πρέπει να λαμβάνουν άδεια από το δημιουργό.

7. Τη **δημόσια εκτέλεσή** του, δηλαδή κάθε εκτέλεση του έργου που το κάνει προσιτό σε έναν κύκλο ανθρώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειάς του και το άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον, όπως για παράδειγμα η μουσική στα καταστήματα, στα εστιατόρια και σε άλλους δημόσιους χώρους.

8. Την εξουσία **ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης** του έργου.

9. Την εξουσία **παρουσίασής του στο κοινό** ενσυρμάτως, ασυρμάτως ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο (μετάδοση του έργου μέσω διαδικτύου).

Το περιουσιακό δικαίωμα περιλαμβάνει και το **δικαίωμα παρακολούθησης** του δημιουργού για εικαστικά έργα τέχνης. Το δικαίωμα αυτό αφορά στην κάθε μεταπώληση έργου τέχνης, εκτός από αυτή ανάμεσα σε ιδιώτες και συνίσταται σε ένα ποσοστό επί του τιμήματος της κάθε μεταπώλησης του έργου που καταβάλλεται από τον πωλητή στο δημιουργό ή στους κληρονόμους του. Σκοπός του δικαιώματος είναι να λειτουργήσει εξισορροπητικά σε σχέση με κάποιες κοινωνικές αδικίες, κατά τις οποίες ο άσημος αρχικά δημιουργός που πούλησε τα έργα του για ασήμαντα ποσά αναγνωρίζεται στη συνέχεια και κάποιοι τρίτοι αποκομίζουν τεράστιες οικονομικές ωφέλειες από τη μεταπώληση των ιδίων έργων, χωρίς να μπορεί ο δημιουργός ή οι κληρονόμοι του να επωφεληθούν. Η ρύθμιση αυτή οφείλεται στην ιδιαιτερότητα των εικαστικών έργων, η οποία συνίσταται στην ενσωμάτωσή τους σε έναν και μοναδικό φορέα (έργα μοναδικής ενσωμάτωσης, όπως είναι οι ζωγραφικοί πίνακες ή τα γλυπτά) αλλά και στο γεγονός πως συνήθως η αξία τους αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων.

Στην περίπτωση που κάποιος πραγματοποιεί κάτι από τα προαναφερθέντα χωρίς την άδεια του δημιουργού με σκοπό το προσωπικό του όφελος αλλά και χωρίς αυτό, προσβάλλει το περιουσιακό του δικαίωμα.

Το ηθικό δικαίωμα

Ο δημιουργός εκτός από το περιουσιακό δικαίωμα έχει και το ηθικό. Το ηθικό δικαίωμα αποδίδει την ιδιαίτερη φύση του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς αποτυπώνει την προσωπική σχέση που συνδέει το δημιουργό με το έργο του.

Το ηθικό δικαίωμα περιλαμβάνει :

1. Την **εξουσία δημοσίευσης του έργου**, δηλαδή τη δυνατότητα του δημιουργού να αποφασίζει αν, πως, πότε και που το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό.
2. Την **εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας** πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να μνημονεύεται το όνομα του δημιουργού στα αντίτυπα του έργου του κατά τρόπο εμφανή και σε κάθε δημόσια χρήση του, όποτε αυτό είναι εφικτό από τις περιστάσεις ή ακόμα και το δικαίωμά του να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο.
3. Την **εξουσία διατήρησης της ακεραιότητας** του έργου, να απαγορεύει

δηλαδή οποιαδήποτε παραμόρφωση, περικοπή ή άλλη τροποποίηση του έργου.

4. Την **εξουσία προσπέλασης**, δηλαδή την εξουσία του δημιουργού να έχει πρόσβαση στο έργο του, ακόμη και αν το περιουσιακό δικαίωμα ή η κυριότητα του υλικού φορέα που το ενσωματώνει ανήκει σε τρίτον, οπότε και η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή όχληση στο δικαιούχο. Για παράδειγμα, όταν ένας ζωγράφος μεταβιβάσει έναν πίνακά του, μπορεί να ζητήσει από τον ιδιοκτήτη του πίνακα να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτόν για να μπορέσει να θυμηθεί κάποια λεπτομέρεια που ίσως του είναι χρήσιμη για κάποιο άλλο έργο που δημιουργεί.

5. Την **εξουσία της υπαναχώρησης**. Η εξουσία αυτή δίνει τη δυνατότητα στο δημιουργό να υπαναχωρήσει από συμβάσεις μεταβίβασης ή εκμετάλλευσης έργων λόγου ή επιστήμης, εφόσον είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις με την προηγούμενη καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για τη θετική του ζημία.

Η ιδιαιτερότητα του ηθικού δικαιώματος έγκειται όχι μόνο στο ότι είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό αλλά και στο ότι **δεν μεταβιβάζεται**. Το δικαίωμα αυτό δεν πρέπει να ασκείται καταχρηστικά και ενάντια στο σκοπό της σύμβασης.

Περιορισμοί

Δεν είναι απαραίτητη όμως πάντα η άδεια και η αμοιβή του δημιουργού για τη χρησιμοποίηση του έργου του. Ο νόμος προβλέπει ορισμένες ρητές εξαιρέσεις υπέρ της ιδιωτικής αναπαραγωγής, υπέρ της τέχνης, της εκπαίδευσης και της επιστήμης καθώς και υπέρ της ολότητας, για χάρη δηλαδή του δημοσίου συμφέροντος. Σύμφωνα με το νόμο 2121/1993 επιτρέπεται η χρήση έργων για ορισμένους ρητά αναφερόμενους σκοπούς και υπό τις προϋποθέσεις που ο νόμος θέτει, χωρίς να απαιτείται η άδεια του δημιουργού. Αυτοί είναι οι παρακάτω:

1. **Παράθεση σύντομων αποσπασμάτων** για υποστήριξη γνώμης ή κριτικής.
2. Αναπαραγωγή έργων σε **εκπαιδευτικά σχολικά βιβλία και ανθολογίες**.
3. Αναπαραγωγή έργων για **διδασκαλία ή για εξετάσεις σε εκπαιδευτικό ίδρυμα**.
4. Αναπαραγωγή πρόσθετου αντιτύπου από **βιβλιοθήκες και αρχεία**, το οποίο δεν μπορεί να βρεθεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα στην αγορά.
5. Αναπαραγωγή **κινηματογραφικής ταινίας** με σκοπό τη διατήρησή της στο

Εθνικό Κινηματογραφικό Αρχείο.

6. Αναπαραγωγή έργων για να χρησιμοποιηθούν σε **δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες**.

7. Χρήση έργων για **λόγους ενημέρωσης**.

8. Χρήση στα **μέσα μαζικής επικοινωνίας εικόνων με έργα αρχιτεκτονικής, εικαστικών τεχνών, φωτογραφίας** που βρίσκονται μόνιμα σε δημόσιο χώρο.

9. **Δημόσια παράσταση ή εκτέλεση έργων σε περίπτωση επίσημων τελετών και στο πλαίσιο δραστηριότητας εκπαιδευτικών ιδρυμάτων** από το προσωπικό και τους μαθητές ή σπουδαστές.

10. Χρήση έργων **των εικαστικών τεχνών** για την παρουσίασή τους στο κοινό μέσα **σε μουσεία ή στο πλαίσιο εκθέσεων** και η **αναπαραγωγή τους σε καταλόγους** για την πώλησή τους.

11. Αναπαραγωγή έργων **προς όφελος των τυφλών, κωφαλάλων και προσώπων με άλλες αναπηρίες** για χρήσεις που συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους.

Τέλος, μια από τις σημαντικότερες εξαιρέσεις είναι και η **αναπαραγωγή έργων για ιδιωτική χρήση**. Ιδιωτική είναι η χρήση όταν γίνεται ατομικά από τον κάτοχο του υλικού φορέα του έργου ή για χρήση από το οικογενειακό και στενό κοινωνικό του περιβάλλον, όπως για παράδειγμα η αναπαραγωγή ενός cd που έχει στην κατοχή του κάποιος για τη δημιουργία ενός πρόσθετου αντιγράφου για το αυτοκίνητο ή για το γραφείο.

Η αναπαραγωγή αυτή έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στα συμφέροντα των δημιουργών και των δικαιούχων των συγγενικών δικαιωμάτων, καθώς μειώνει τις πωλήσεις και κατά συνέπεια και τα έσοδά τους. Για τη διατήρηση των ισορροπιών ορίστηκε η καταβολή μιας εύλογης αμοιβής προς όφελος των δημιουργών και των δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων. Η εύλογη αυτή αμοιβή αποτελεί ένα ποσοστό επί της αξίας των τεχνικών μέσων (π.χ. συσκευές εγγραφής ήχου ή ήχου και εικόνας, υλικοί φορείς ψηφιακής αντιγραφής (CDRW ή CDR), φωτοτυπικά μηχανήματα, χαρτί κατάλληλο για φωτοτυπίες), που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή των έργων στο πλαίσιο της ιδιωτικής αναπαραγωγής. Η εύλογη αμοιβή καταβάλλεται από τους εισαγωγείς ή τους παραγωγούς των μέσων αυτών στους δημιουργούς και στους δικαιούχους των συγγενικών δικαιωμάτων μέσω των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης.

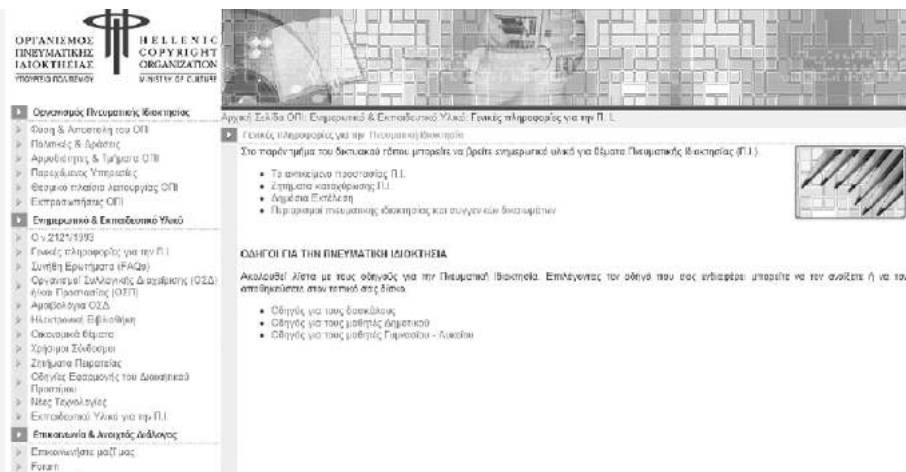
Για σχετικές πληροφορίες για το ζήτημα αυτής της εύλογης αμοιβής μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

Η εξαίρεση της ιδιωτικής αναπαραγωγής **δεν ισχύει για την αναπαραγωγή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων**, ενώ **εφαρμόζεται περιοριστικά για την αναπαραγωγή προγραμμάτων η/υ** (μόνο για τη δημιουργία ενός εφεδρικού αντιγράφου ασφαλείας ή για την παρακολούθηση, τη μελέτη ή τη δοκιμή της λειτουργίας ενός προγράμματος στο πλαίσιο της νόμιμης χρήσης του).

Οι περιορισμοί αυτοί αφορούν στο περιουσιακό δικαίωμα και μόνον. **Το ηθικό δικαίωμα δεν υπόκειται σε περιορισμούς.**

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

Ιδιοκτησία, άσκηση και μεταβίβαση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

Ο δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, αυτός δηλαδή που μπορεί να επικαλεστεί το περιουσιακό και ηθικό δικαίωμα, είναι κατά κανόνα αυτός που δημιούργησε το έργο, ο δημιουργός του. Αλλά αυτό δεν είναι πάντα ο κανόνας. Σε περίπτωση δημιουργών που εργάζονται στο Δημόσιο ή σε ΝΠΔΔ, το περιουσιακό δικαίωμα επί των έργων που δημιουργούν σε εκτέλεση του υπηρεσιακού τους καθήκοντος μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στον εργοδότη τους, εκτός αν έχει συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό. Δεν συμβαίνει το ίδιο και στους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι όταν δημιουργούν έργα πνευματικής ιδιοκτησίας σε εκτέλεση σύμβασης εργασίας μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στον εργοδότη εκείνες μόνον οι εξουσίες του περιουσιακού δικαιώματος που είναι αναγκαίες για να εκπληρωθεί ο σκοπός της σύμβασης.

Ο αρχικός δικαιούχος συνήθως δεν μπορεί ο ίδιος να εκμεταλλευθεί το έργο του, γιατί δεν έχει την οικονομική δυνατότητα και την επιχειρησιακή υποστήριξη ή την υποδομή για κάτι τέτοιο. Συνεπώς συνάπτει συμβάσεις με τρίτους για να εκμεταλλευθεί και να αξιοποιήσει το έργο του.

Η μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος μπορεί να λάβει διάφορες μορφές:

Ο δημιουργός μπορεί:

- να μεταβιβάσει το σύνολο του περιουσιακού του δικαιώματος, το οποίο περιλαμβάνει όλες τις περιουσιακές εξουσίες του δημιουργού,
- να μεταβιβάσει ορισμένες μόνο περιουσιακές εξουσίες (δηλαδή μέρος του περιουσιακού του δικαιώματος),
- να αναθέσει σε κάποιον τρίτο και εκείνος να αναλάβει την υποχρέωση να ασκήσει ορισμένες εξουσίες (συμβάσεις εκμετάλλευσης)
- να επιτρέψει σε κάποιον τρίτο να ασκήσει όλες ή μερικές από τις εξουσίες του περιουσιακού του δικαιώματος (άδειες εκμετάλλευσης)

Οι συμβάσεις ή οι άδειες εκμετάλλευσης μπορεί να είναι αποκλειστικές ή μη αποκλειστικές.

Οι συμβάσεις, όποια μορφή και αν έχουν, πρέπει να είναι γραπτές αλλιώς είναι άκυρες. Την ακυρότητά τους ωστόσο μπορεί να την επικαλεστεί μόνον ο δημιουργός και όχι ο αντισυμβαλλόμενος. Ο νόμος δηλαδή λειτουργεί στη συγκεκριμένη περίπτωση υπέρ του δημιουργού δίνοντάς του την ευκαιρία να επικαλεστεί σύμβαση που δεν είναι γραπτή, στερώντας όμως τη δυνατότητα αυτή από τον αντισυμβαλλόμενο του για λόγους κοινωνικής ισορροπίας, δεδομένου ότι συνήθως ο δημιουργός είναι το αδύνατο μέρος μιας εμπορικής

Ο νόμος προβλέπει και άλλες δικλείδες ασφαλείας υπέρ του δημιουργού, όπως για παράδειγμα απαγορεύει τη μεταβίβαση του συνόλου των μελλοντικών έργων του, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνονται στη σύμβαση και τρόποι εκμετάλλευσης που δεν ήταν γνωστοί κατά την κατάρτιση των συμβάσεων και η αμοιβή του δημιουργού ορίζεται κατά κανόνα ως ποσοστό επί των ακαθάριστων εισπράξεων που πραγματοποιούνται από την εκμετάλλευση των έργων.

Διάκριση μεταξύ υλικού φορέα και ενσωματωμένου έργου

Σημαντική κρίνεται επίσης η διευκρίνιση της διαφοράς ανάμεσα στην **κυριότητα επί του υλικού φορέα**, στον οποίο ενσωματώνεται το έργο (π.χ. το cd που περιλαμβάνει το τραγούδι) και στο **δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του έργου** (π.χ. στο τραγούδι). Το γεγονός πως κάποιος έχει αποκτήσει την κυριότητα στον υλικό φορέα (π.χ. έχει αγοράσει το cd) δεν του μεταβιβάζει κανένα δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας (όπως για παράδειγμα το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας στους στίχους, στη μουσική σύνθεση, το συγγενικό δικαίωμα μουσικής ερμηνείας του τραγουδιού, το δικαίωμα στην εικονογράφιση του εξώφυλλου του δίσκου, το δικαίωμα στις φωτογραφίες που ενδεχομένως έχουν χρησιμοποιηθεί για αυτό) και συνεπώς δεν μπορεί να εκμεταλλευθεί το έργο (το τραγούδι) με κανένα τρόπο.

Συλλογική διαχείριση

Συχνά στην πράξη είναι ιδιαίτερα δυσχερές ως αδύνατο ο δημιουργός να προστατεύσει και να διαχειριστεί μεμονωμένα και ατομικά τα δικαιώματά του και χρησιμοποιεί για αυτόν το λόγο συλλογικούς φορείς. Δεδομένου του ότι η εκμετάλλευση του έργου μπορεί να λαμβάνει χώρα ανά πάσα στιγμή σε

οποιοδήποτε σημείο της υψηλίου η συλλογική διαχείριση στη σύγχρονη εποχή είναι σχεδόν αναπόφευκτη ιδιαίτερα δε και λόγω της εξέλιξης της τεχνικής, που καθιστά δυνατή την αναπαραγωγή και διανομή του έργου ταχύτατα παντού (τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο κλπ). Οι συλλογικοί αυτοί φορείς, οι λεγόμενοι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης, είναι επιχειρηματικές οργανώσεις που σκοπό έχουν την προστασία μιας κατηγορίας δημιουργών ή δικαιούχων των συγγενικών δικαιωμάτων (π.χ. συνθετών, φωτογράφων, ηθοποιών, τραγουδιστών κ.ά.) και κυρίως τη διαχείριση των περιουσιακών τους δικαιωμάτων. Για να μπορούν όμως οι οργανισμοί συλλογικοί διαχείρισης να διαχειρίζονται τα δικαιώματα των δημιουργών και των δικαιούχων, οι τελευταίοι πρέπει να μεταβιβάσουν την προστασία τους και τη διαχείριση των δικαιωμάτων τους σε αυτούς ή να τους παράσχουν τη σχετική πληρεξουσιότητα.

Για τις σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε και την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι.
<http://www.opi.gr>:

[illegible]

ΚΑΙ

■ Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας

- » Φύση & Απειθαμία του ΟΠ
- » Πολιτικές & Δράσεις
- » Αποδοτικότητα & Τεχνικά ΟΠ
- » Ποσοτήματα Υποδομής
- » Βασικά πλαίσια λειτουργίας ΟΠ
- » Εκπαίδευση ΟΠ

Εμπειρικό & Εκπαιδευτικό Υλικό

- Ο ν° 2721/1993
- Γενική Περιφερειακή ως την Π.Ι.
- Αρχική Προστασία (PACs)
- Οργανισμός Συνολικής Διαχείρισης (ΟΣΔ)
- Επείγουσα Προστασία (ΟΠ)
- Διαφορετικά ΟΣΔ
- Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη
- Οικονομικά θέματα
- Χρήματα Συντάξεις
- Σχέση με Περιφέρειες
- Όψεις Εμφάνισης του Διακριτού Προσώπου
- Νέες Υποχρεώσεις
- Επιδιόρθωση Υπόμνημα των Π.Ι.

► **Επικοινωνία & Αναγκαίος Διαλόγος**

- ▶ Επιχειρησιαστές μαζί μας
- ▶ Forum
- ▶ Δημιουργία
- ▶ Επιχειρησιαστές μαζί μας
- ▶ Λίστα Επιχειρησιαστών Ταχυδρομείου
- ▶ Δημόσια Διαβούλευση
- ▶ Νέα, Ειδήσεις, Δελτία Τύπου
- ▶ Προκηρύξεις

Αρχική Σελίδα ΟΠΙ, Εμπειρικό & Εκπαιδευτικό Υλικό, Σελίδα Ερωτήσεων (FAQs), Τι είναι η Οργανισμική Συλλογική Δράση και Προστασία;

► Τι είναι οι Οργανισμοί Ταύτισης; Διακρίνουμε, ως Πρόεδρος:

Οι Οργανισμοί Στήλη της Διαχείρισης (ΟΣΔ) διαχειρίζονται δικασίματα δημοσίων και δικασίματα συγχροών δικασίμων. Οι ΟΣΔ παύ λειτουργούν με όσα του Υπουργείου Πολιτικού είναι οι παροχές.

ΟΛΑ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥΣ ΟΙΚΟΚΕΦΑΛΟΥΣ

<p>Α.Ε.Π.Α.Ε. - Διατήρηση / Αποστολή Τηλ 211 10 29 610, e-mail: info@aepe.gr / http://www.aepe.gr Τμήμα 51 & Φωτογραφιστής, 151 26 Μαγιάλα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1154 / 30/12/1997</p>	<p>ΑΔΗΡΑ - Διατήρησης / Αποστολή Τηλ 210 36 18 100, e-mail: aadira@aepe.gr Σοφία Παντολάκη 46, 106 80 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1154 / 30/12/1997</p>
<p>ΑΥΤΟΔΙΔΑΣΚΑΤΕΣ - Διατήρησης / Αποστολή Τηλ 210 22 18 100, e-mail: autodidaskates@gmail.com Τμήμα 10, 105 43 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 923 / 18/03/2002</p>	<p>ΟΕΠΕΚ - Θεωρητική / Διατήρησης / Μεταφραστική Θεωρητική Έγκριση Τηλ 210 53 10 221, e-mail: oep@oepnet.gr Γεωργίου Πλάτη 24, 105 43 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1117 / 03/06/2002</p>
<p>ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ - Διαδιδασκλή Φωτογραφιστής / Σκηνογράφος / Σκηνοδιδάσκων / Ηθοποιός / Μοντέλο Τηλ 210 325 732, e-mail: isokrat@ath.isokrat.net Βασιλειάδου 25, 105 80 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1154 / 30/12/1997</p>	<p>Ο.Σ.Ε.Ε.Α. - Θεωρητική / Αποστολή Τηλ 210 33 61 285, e-mail: oseb@oseb.gr Κωστήλη 14, 10681 Αθήνα Επαγγελματική Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 923 / 22/10/1997</p>
<p>Ο.Σ.Ε.Ε.Α. - Συμμετοχή / Φωτοκίνηση Τηλ 210 33 61 282, e-mail: oseb@oseb.gr / http://www.oseb.gr Αποστολή 20, 105 89 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1154 / 30/12/1997</p>	<p>ΦΘΗΚΕ - Φωτοκίνηση Τηλ 210 33 61 587, e-mail: info@fthike.gr / http://www.kalassu.gr Ζωζάνη Παντολάκη 43, 106 81 Αθήνα Έγκριση Διατήρησης: Φ.Ε.Κ. 1052 / 04/06/1998</p>

ΟΣΔ που εκπροσωπούν τους δικαιούχους συλλεγών ή δικαιωμάτων

<p>ΔΙΟΡΓΑΝΗ: Μουσική υπ. 210 3242 580, e-mail: info@apollon.org.gr (http://www.apollon.org.gr) Γραφείο 10 Πύργου Καραϊσκάκη, 106 65 Αθήνα Έργο: καταχώριση Φ.Ε.Κ. 1164 Β' 30/2/1997</p>	<p>ΔΙΟΚ: Παύλος/Παύλη ΟΥΡΑΝΟΠΟΥΛΟΥ/ΟΥΡΑΝΟΥ υπ. 210 39 29 080, e-mail: karaman@apollon.org.gr Φωτοαντίκτυπος 38, 106 75 Αθήνα Έγκληση καταχώρισης: Φ.Ε.Κ. 1164 Β' 30/19/1997</p>
<p>ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ: Ηρώ/Παύλη υπ. 210 24 18 820, e-mail: dionysios@apollon.org.gr</p>	<p>ΕΠΙΣΤΟΛΗ: Τραυλίσκος/Ευαγγελία υπ. 210 82 78 026, e-mail: dionysios@apollon.org.gr</p>

Τα συγγενικά δικαιώματα

Εκτός από τους δημιουργούς των έργων υπάρχουν και κάποιοι άλλοι παράγοντες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), οι οποίοι συνεισφέρουν είτε παρουσιάζοντας τα έργα, είτε επενδύοντας οικονομικά στην πνευματική δημιουργία. Και οι δύο αυτές συνεισφορές δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις αναγνώρισης δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη μεσολάβηση, στην παραγωγή, στη διάδοση και εκμετάλλευση που καθιστούν τα έργα προσιτά στο κοινό, όπως για παράδειγμα με την ερμηνεία ή την εκτέλεσή τους. Δημιουργήθηκε λοιπόν η ανάγκη να αναγνωρισθεί στους φορείς αυτούς μια προστασία, γνωστή ως συγγενικά δικαιώματα. Τα συγγενικά δικαιώματα περιλαμβάνουν κάποιες εξουσίες, συναφείς με αυτές των δημιουργών, περιορίζονται όμως τόσο ως προς την έκτασή τους όσο και προς το περιεχόμενό τους.

Συγγενικά δικαιώματα απολαμβάνουν:

- οι **ερμηνευτές και οι εκτελεστές καλλιτέχνες** (ηθοποιοί, τραγουδιστές, μουσικοί χορωδοί, χορευτές, καλλιτέχνες κουκλοθέατρου, θεάτρου σκιών κ.ά.) για

την προστασία της ερμηνείας τους,

- οι **παραγωγοί των υλικών φορέων ήχου ή/και εικόνας** για την ηχογράφηση ή μαγνητοσκοπήση, στην οποία έχουν επενδύσει οικονομικά,
- οι **ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί** για τις εκπομπές τους,
- οι **εκδότες του εντύπου** για τη στοιχειοθεσία και τη σελιδοποίηση της έκδοσης,
- εκείνοι **που δημοσιεύουν αδημοσίεута έργα** δημιουργών που δεν βρίσκονται εν ζωή.

Ο νόμος αναγνωρίζει για καθεμία από αυτές τις κατηγορίες των συγγενικών δικαιούχων δικαιώματα με διαφορετικό περιεχόμενο. Η προστασία των συγγενικών δικαιωμάτων είναι ανεξάρτητη από την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, υφίσταται παράλληλα με αυτήν και την αφήνει ανεπηρέαστη. Καμία από τις διατάξεις «περί συγγενικών δικαιωμάτων» δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να θίγει το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι περιορισμοί που υφίστανται για το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας εφαρμόζονται και στα συγγενικά δικαιώματα.

Τί μπορώ να κάνω όταν προσβάλλεται το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας στο έργο μου;

Τόσο η πνευματική ιδιοκτησία όσο και τα συγγενικά δικαιώματα προστατεύονται με ένα πλέγμα αστικών, διοικητικών και ποινικών κυρώσεων αλλά και με προσωρινά (ασφαλιστικά) μέτρα.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ (ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ) ΜΕΤΡΑ

Εφόσον πιθανολογείται προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος ή έχει επέλθει ήδη η προσβολή τους, υφίσταται η δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων. Με τα ασφαλιστικά μέτρα μπορεί να διαταχθεί η απαγόρευση τέλεσης ή επανάλληψης πράξεων που αποτελούν προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή να διαταχθεί να σταματήσει η συνέχισή τους, χωρίς να είναι αναγκαίος ο ειδικός προσδιορισμός των συγκεκριμένων έργων, προς όφελος των οποίων αιτείται η λήψη των ασφαλιστικών μέτρων.

Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα κατάσχεσης ή αναλυτικής απογραφής και φωτογράφησης των αντικείμενων που αποτελούν μέσο τέλεσης ή προϊόν ή απόδειξη τέλεσης της προσβολής.

Σε περίπτωση δε, που πρόκειται να γίνει δημόσια εκτέλεση θεατρικού ή κινηματογραφικού ή μουσικού έργου, χωρίς να υπάρχει η απαιτούμενη άδεια του δημιουργού καθώς και σε κάθε περίπτωση που επίκειται η τέλεση πράξης προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας, η κατά τόπο αρμόδια αστυνομική αρχή οφείλει να απαγορεύει την πράξη αυτή ύστερα από αίτηση του δημιουργού ή των δικαιοδόχων του.

ΑΣΤΙΚΕΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ & ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο του αστικού δικαίου ο δημιουργός και ο δικαιούχος συγγενικού δικαιώματος έχουν την ευχέρεια να καταθέσουν:

- **αγωγή αναγνωριστική** του δικαιώματός τους,
- **αγωγή για την άρση της προσβολής.**
- **αγωγή για την παράλειψη της προσβολής στο μέλλον**, εφόσον απειλείται προσβολή ή συνέχιση ή επανάληψη προσβολής,
- **αγωγή για αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης**, εφόσον υπάρχει υπαιτιότητα του προσβολέα,
- **αγωγή για απόδοση αδικαιολόγητου πλουτισμού** του προσβολέα,
- **αγωγή για καταβολή του κέρδους**, που αποκόμισε από τη διαχείριση της ξένης περιουσίας ο προσβολέας.

Στις αστικές κυρώσεις προβλέπεται η δυνατότητα επιδίκασης αποζημίωσης στο δικαιούχο για την προσβολή των δικαιωμάτων του, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το **διπλάσιο της αμοιβής** που συνήθως ή κατά το νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης που έκανε χωρίς την άδεια ο υπόχρεος.

Πρόσφατα θεσπίστηκαν και διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση προσβολής του δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένα στην περίπτωση πώλησης παράνομων προγραμμάτων η/υ ή υλικών φορέων ήχου (cd) από πλανόδιους προβλέπεται επιβολή διοικητικού πρόστιμου από την Αστυνομία, την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠΕΕ, πρώην ΣΔΟΕ), τα Τελωνεία και το Λιμενικό. Το ύψος του διοικητικού προστίμου ανέρχεται στα χίλια (1.000) ευρώ για κάθε παράνομο αντίτυπο προγράμματος η/υ. Για τα παράνομα cd το διοικητικό πρόστιμο ισούται με το γινόμενο των τεμαχίων των παράνομων υλικών φορέων επί είκοσι (20) ευρώ (αν δηλαδή κατασχέθηκαν 300 cd X 20 ευρώ = 6.000 ευρώ). Το ελάχιστο ποσό του διοικητικού προστίμου ορίζεται σε χίλια (1.000) ευρώ. Στην περίπτωση καταβολής του διοικητικού προστίμου αίρεται το αξιόπιστο και δεν ασκείται ποινική δίωξη, εφόσον υπάρχουν μέχρι 50 προγράμματα η/υ και μέχρι 500 υλικοί φορείς ήχου. Η θέσπιση του διοικητικού

προστίμου αποσκοπεί κυρίως στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της πειρατείας. Για τα ζητήματα αυτά μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του Ο.Π.Ι. <http://www.opi.gr>:

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
HELENIC COPYRIGHT ORGANIZATION
MINISTRY OF CULTURE

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΝΟ

Αρχική Σελίδα ΟΠΙ: Ενημερωτικό & Εκπαιδευτικό Υλικό: Συνθήκη Ευρωπαϊκού (PADA): Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δημιουργοί και οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

1. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δημιουργοί και οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

2. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

3. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

4. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

5. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

6. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

7. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

8. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

9. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

10. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

ΚΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
HELENIC COPYRIGHT ORGANIZATION
MINISTRY OF CULTURE

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΝΟ

Αρχική Σελίδα ΟΠΙ: Ενημερωτικό & Εκπαιδευτικό Υλικό: Συνθήκη Ευρωπαϊκού (PADA): Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δημιουργοί και οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

1. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δημιουργοί και οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

2. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

3. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

4. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

5. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

6. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

7. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

8. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

9. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

10. Πώς μπορούν να προστατευτούν τα δικαιώματα τους οι δικαιούχοι συγγενικών δικαιωμάτων;

Τέλος, όλες οι προσβολές του περιουσιακού δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας, των ηθικών εξουσιών της δημοσίευσης και της διατήρησης της ακεραιότητας του έργου και των συγγενικών δικαιωμάτων είναι πράξεις αξιόποινες. Οι ποινικές κυρώσεις περιλαμβάνουν ποινή φυλάκισης από 1 έως δέκα (10) χρόνια και χρηματική ποινή από 2.900 έως 59.000 ευρώ ανάλογα με τη βαρύτητα της πράξης.

Τεχνολογικά μέτρα προστασίας και πληροφορίες διαχείρισης δικαιωμάτων

Η προστασία των έργων πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να λάβει και άλλη μορφή εκτός από δικαστικά και διοικητικά μέτρα: αυτή των **τεχνολογικών μέτρων προστασίας**. Με τη χρήση αυτών των μέτρων, που μπορεί να είναι τεχνολογίες, μηχανισμοί ή συστατικά στοιχεία, επιδιώκεται να εμποδιστούν ή να περιοριστούν πράξεις προσβολής έργων προστατευόμενων από την πνευματική ιδιοκτησία στον ψηφιακό χώρο. Καθώς το διαδίκτυο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ζωής μας και τα έργα πνευματικής ιδιοκτησίας αποκτούν ολοένα και πιο συχνά ψηφιακή μορφή, η τεχνολογική βιομηχανία έχει αναπτύξει τεχνολογικά μέτρα για την προστασία των έργων στο διαδίκτυο. Μερικά παραδείγματα τεχνολογικών μέτρων προστασίας είναι η κρυπτογράφηση (encryption), η οποία κωδικοποιεί πληροφορίες και έργα της πνευματικής ιδιοκτησίας, ώστε να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτά και να τα αποκρυπτογραφεί μόνον ο λήπτης, για τον οποίο προορίζονται και ο οποίος κατέχει το κατάλληλο «κλειδί». Ένα άλλο σύστημα είναι το ψηφιακό υδατόσημα ή υδατογράφημα (digital watermarking), το οποίο περιλαμβάνει ένα αόρατο ψηφιακό σήμα στον ψηφιακό κώδικα του έργου και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναγνωρισθεί το έργο, ο δημιουργός του, να αποδειχθεί η αυθεντικότητά του και να εντοπισθεί η χρήση του στο δίκτυο.

Η εξουδετέρωση ενός τέτοιου αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου απαγορεύεται, αν πραγματοποιείται χωρίς την άδεια του δικαιούχου και εν γνώσει αυτού που την πραγματοποιεί ή έχοντας βάσιμους λόγους, που του επιτρέπουν να γνωρίζει ότι επιδιώκει αυτόν το σκοπό.

Παρόμοια λειτουργία επιτελούν οι **πληροφορίες για τη διαχείριση δικαιωμάτων**, οι οποίες επιτρέπουν στους δημιουργούς και στους δικαιούχους των συγγενικών δικαιωμάτων τον έλεγχο και τη διαχείριση των σχετικών δικαιωμάτων σε ψηφιακές μορφές αναπαραγωγής και διάδοσης.

Έργα νέας τεχνολογίας

Προστασία προγραμμάτων η/υ

Από την άποψη του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν υπάρχει καμιά διάκριση ανάμεσα στα γραπτά έργα λόγου, τον ήχο, τις φωτογραφίες, τη μουσική και τα προγράμματα η/υ (μια σειρά εντολών που έχουν σκοπό να επιτρέψουν στον η/υ να εκτελέσει ορισμένες λειτουργίες). Τα προγράμματα η/υ και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού τους προστατεύονται όπως και τα υπόλοιπα έργα με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας με κάποιες μόνο μικρές διαφοροποιήσεις, οι οποίες υπαγορεύονται από την ιδιαιτερότητα της φύσης τους.

Προστασία βάσεων δεδομένων

Βάσεις δεδομένων είναι οι συλλογές έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων διευθετημένων με συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο. Οι βάσεις δεδομένων μπορούν να είναι ψηφιακές ή μη, δηλαδή αναλογικές. Βάση δεδομένων μπορεί να είναι κάθε συλλογή έργων, καλλιτεχνικών, μουσικών κ.ά. ή και συλλογή υλικού, όπως κείμενων, ήχων, εικόνων και αριθμών. Αντικείμενο προστασίας **δεν είναι το περιεχόμενο** των βάσεων δεδομένων **αλλά η επιλογή και η διευθέτηση του περιεχομένου** τους. Συνεπώς και απλά γεγονότα ή στοιχεία που δεν προστατεύονται μεμονωμένα από την πνευματική ιδιοκτησία μπορούν να προστατευθούν ως συλλογή, εφόσον περιλαμβάνονται σε βάση δεδομένων και υπάρχει πρωτοτυπία στην επιλογή και στη διευθέτηση του περιεχομένου τους. Αυτή όμως η απαιτούμενη προϋπόθεση της πρωτοτυπίας δεν συντρέχει πάντα, με αποτέλεσμα να μένουν απροστάτευτες κάποιες σημαντικές επενδύσεις για τη δημιουργία βάσης δεδομένων.

Λύση σε αυτό το πρόβλημα δίνει το δικαίωμα ιδιαίτερης φύσεως του κατασκευαστή βάσης δεδομένων, σύμφωνα με το οποίο του δίνεται το δικαίωμα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να απαγορεύει την εξαγωγή ή και την επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης δεδομένων. Παραδείγματα τέτοιων βάσεων είναι βάσεις δεδομένων με καθαρά αριθμητικά, στατιστικά στοιχεία, όπως τηλεφωνικοί κατάλογοι. Το ιδιαίτερο αυτό δικαίωμα μπορεί να υφίσταται παράλληλα με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού της βάσης δεδομένων.

Πνευματική ιδιοκτησία και διαδίκτυο

Το διαδίκτυο δεν είναι άνομο, δεν αποτελεί ένα χώρο, στον οποίο δεν εφαρμόζεται ο νόμος της πνευματικής ιδιοκτησίας. Όλα τα προηγούμενα ισχύουν και εφαρμόζονται και στα έργα που βρίσκονται στο διαδίκτυο.

Τί αποτελεί αντικείμενο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας στο κόσμο του διαδικτύου;

Όλα τα έργα που βρίσκονται στο διαδίκτυο και συνιστούν έργα με την έννοια που περιγράψαμε ανωτέρω, δηλαδή είναι πρωτότυπα πνευματικά δημιουργήματα εκφραζόμενα με οποιαδήποτε μορφή, προστατεύονται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η λίστα των έργων που προστατεύονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ανοιχτή και ο παράγοντας «διαδίκτυο» δεν αλλάζει κάτι στην αρχή αυτή.

Αντικείμενο προστασίας του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούν και τα ιδιωτικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails), εφόσον παρουσιάζουν τα απαραίτητα στοιχεία πρωτοτυπίας. Άλλα έγγραφα, όπως άρθρα εφημερίδων, που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, αποτελούν αντικείμενο προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας. Εικόνες και γραφικά σχέδια αποτελούν και αυτά αντικείμενα προστασίας, ανεξάρτητα αν είναι αποτέλεσμα ψηφιακής επεξεργασίας και γι' αυτό δεν επιτρέπεται η αντιγραφή τους παρά μόνο για ιδιωτική χρήση. Σε αυτήν βέβαια δεν περιλαμβάνεται η χρήση των έργων αυτών σε προσωπική ιστοσελίδα, αφού η πρόσβαση σε αυτή είναι ελεύθερη σε καθένα που „σερφάρει“ στο διαδίκτυο. Στους λεγόμενους δίαυλους συνομιλιών (chat rooms) ανταλλάσσονται συχνά απόψεις για σοβαρά θέματα της καθημερινότητας. Οι εκφερόμενες απόψεις στο πλαίσιο αυτών των συζητήσεων για οικονομικά, πολιτιστικά, κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα υπόκεινται στο δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ακόμα και οι ιστοσελίδες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας, μόνον εφόσον περιέχουν τμήματα που μεμονωμένα μπορούν να χαρακτηρισθούν ως έργο, για παράδειγμα, αν χρησιμοποιείται πρόγραμμα η/υ στις ιστοσελίδες, αυτό προστατεύεται. Προστατεύονται επίσης το γραπτό κείμενο του περιεχομένου τους, ο σχεδιασμός τους, τα γραφιστικά σχέδια, η μουσική επένδυση, εφόσον όλα τα προηγούμενα είναι πρωτότυπες πνευματικές δημιουργίες. Οι ιστοσελίδες μπορούν να προστατευθούν ως βάσεις δεδομένων ή

ως έργα πολυμέσων.

Προστατεύονται επίσης τα ηλεκτρονικά παιχνίδια (video games) και τα έργα εικονικής πραγματικότητας.

